

Noul Materic

sau

Cuvinte de suflet folositoare,
uite sau necunoscute,
despre femei preacinstite și sfinte

Traducere din limba greacă veche de
protopresbiter dr. Gabriel Mândrilă
și dr. Laura Mândrilă

Cu o postfață și note de protopresbiter
dr. Gabriel Mândrilă

SOPHIA / METAFRAZE

București

CUPRINS

Noul Materic *sau*

Cuvinte de suflet folositoare, uitate sau necunoscute, despre femei preacințite și sfinte

I.....	7
II.....	7
III.....	9
IV.....	9
V.....	9
VI.....	11
VII.....	13
VIII.....	14
IX.....	14
X.....	15
XI.....	15
XII.....	16
XIII.....	18
XIV.....	23
XV.....	24
XVI. Despre Sfânta care se prefăcea stăpânită de patima beției.....	25
XVII.....	33
XVIII.....	36
XIX.....	36
XX.....	38
XXI.....	39

XXII. Despre fecioara luată captivă de perși	44
XXIII.	46
XXIV.	50
XXV	50
XXVI. Despre un argintar și a sa soție.	52
XXVII. Despre femeia aflată pe o insulă [pustie] împreună cu fiul ei.	64
XXVIII	70
XXIX. Despre Anastasia patriciana	75
XXX. Al Cuviosului Părintelui nostru Isaia Monahul și presbiterul, care s-a zăvorât în turnul Nicomidiei, Cuvânt despre [cele 40 de] Liturghiicare se dau în bisericile lui Hristos preoților.	80
XXXI.	85
XXXII	87
XXXIII.	88
XXXIV	90
XXXV	90
XXXVI	93
XXXVII.	95
XXXVIII	95
XXXIX.	96
XL	97
XLI	98
XLII. Despre Serghie demotul și Avvá Pyr.	100
XLIII	109
XLIV	112
XLV. Despre femeia care a murit și apoi a înviat.	114
XLVI. Despre femeile descoperite în apropierea muntelui Latros, pe vremea împăratului Constantin.	118

XLVII. Despre femeia care s-a spovedit unui monah lepros	124
XLVIII. Despre fecioara cea plină de cumpătare	128
XLIX	131
L. Despre vameșul care i-a dat soției unui comerciant cinci litre de aur	133
LI. Despre sfânta fiică care nu i-a îngăduit socrului să se atingă de ea	136
LII	138
LIII. Despre monahul din Dade, localitate din Cipru, care și-a mărturisit păcatul săvârșit față de soția sa ...	139
LIV. Despre monahul în chilia căruia Născătoarea de Dumnezeu n-a pășit deoarece avea acolo câteva dintre scrierile [eretice ale] lui Nestorie	141
LV. Despre Cosmina, soția eretică a patricianului Gherman	142
LVI. Despre milostenia împăratului Zenon	144
LVII. Despre cel ce a aflat o monahie în mijlocul pustiei	144
LVIII. Despre femeia care și-a scos ochii fiindcă s-a smintit din pricina ei un tânăr	147
LIX. Despre fântâna săpată de o femeie văduvă	149
LX. Despre femeia care se ruga lui Dumnezeu, spunând „Doamne, bate-mă!”	150
LXI. Despre Sfânta care se prefăcea nebună	151
LXII. Despre Sfânta Pelaghia	155
LXIII	161
LXIV. Despre femeia prefăcută prin vrăji într-o vacă. .	163
LXV. Despre milostenie și credință	165
LXVI	168
LXVII	169

LXVIII. Despre săracul ce se ruga în biserica din cartierul Halcopratia	170
LXIX. Istorisire despre senatoarea din pustia Iordanului	174
LXX. Despre [fecioara] canonică	183
LXXI. Despre faptul că nu e bine să se facă danii în bunuri imobiliare către mănăstiri, mai ales în cazul celor de maici	188
LXXII. Despre milostenie	195
LXXIII. Despre tâlharul care l-a eliberat pe neguțător din închisoare mulțumită soției virtuose	198
LXXIV. Despre evreica și episcopul din Etiopia care au căzut în păcat, și în urma vedeniei avute de ea s-au pocăit și s-au mântuit	201
LXXV. Despre senatoarea care a venit la Arsenie cel Mare.	204
LXXVI. Despre mimul pe nume Vavilas.	206
LXXVII. Despre mimul pe nume Gaian	208
LXXVIII. Despre noul-născut de douăzeci și cinci de zile pe care Sfântul Daniil l-a făcut să vorbească.	209
LXXIX.	210
LXXX	211
LXXXI.	212
LXXXII	213
<i>Postfață. Femeia și miracolul vieții monahale</i>	<i>215</i>
I. <i>Porneia</i>	<i>232</i>
II. <i>Travestirea în veșminte bărbătești</i>	<i>240</i>
III. „ <i>Nebunia</i> ” pentru Hristos (<i>αἱ διὰ Χριστὸν Σαλαί</i>)	<i>248</i>
IV. <i>Biografia Materikonului</i>	<i>258</i>

I

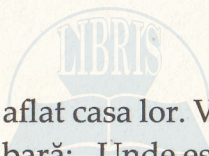
Un monah a întâlnit pe cale niște [fecioare] canonice¹, adică monahii² adevărate, și s-a ferit din calea lor. Egumena însă, făcându-i semn să se apropie, i-a spus: „Dacă ai fi fost monah desăvârșit, nu ai fi băgat de seamă că suntem femei.”

II

Poi monahi oarecare s-au rugat lui Dumnezeu să le descopere la ce măsură duhovnicească au ajuns. Atunci le-a venit glas, zicând: „În satul cutare trăiește un mirean pe nume Euharist împreună cu soția lui Maria: voi încă nu ați ajuns la măsura lor.” Ridicându-se așadar cei doi Bătrâni, au pornit spre satul cu pricina și, cercetând, au

¹ *Κανονικάις*. Prin termenul „canonic” se înțelege de obicei persoana, cu precădere fecioara, care se pune în slujba unei biserici, dar fără a fi tunsă în monahism; aici autorul ne explică faptul că e vorba de fecioare tunse canonic în monahism. După cum ne informează Amoniu Alexandrinul (*Comentariu la Faptele Apostolilor* 18, PG 85, 1569), „și monahiile și canonicele se tund”. Vezi, de asemenea, și Vasile cel Mare, *Epistola* 188 (PG 32, 673) și *Epistola* 173 (PG 32, 648).

² *Μονάστρια*.

aflat casa lor. Văzând-o pe soția acestuia, o întrebară: „Unde este bărbatul tău?” „Este păstor”, le răspunse aceea, „și e cu turma la pășune.” Și i-a primit în casa ei. La căderea serii, s-a întors și Euharist cu turma și, văzând pe Stareți, le-a pregătit masă; și a adus apă să le spele picioarele. I-au spus Bătrânii: „Nu vom gusta nimic, dacă nu ne vei face mai întâi cunoscută lucrarea ta.” Euharist le-a răspuns cu smerenie: „Eu sunt păstor, și aceasta este soția mea. Ce altceva doriți să aflați?” Și stăruiau cu rugăminți, dar el nu voia să le mai spună nimic. Atunci i-au zis: „Dumnezeu ne-a trimis la tine.” La auzul acestui cuvânt, a fost cuprins de frică și le-a spus: „Iată, turma asta de oi o avem de la părinții noștri; iar dacă Domnul binevoiește să agonisim câte ceva de pe urma lor, împărțim în trei părți: o parte pentru săraci, alta pentru primirea de străini și a treia pentru trebuințele noastre. De când ne-am căsătorit nu ne-am întinat nici ea, nici eu, ci am rămas feciorelnici, fiecare dormind singur deoparte. Noaptea ne îmbrăcăm în haine aspre din păr de capră¹, înălțând cereri la Dumnezeu și rugându-ne Lui pentru păcatele noastre, iar ziua purtăm hainele noastre [obișnuite]; și, să ne fie cu iertare, nimeni până acum n-a ajuns să cunoască

¹ Σάκκος; termenul are și sensul de *rasă*, desemnând, cu alte cuvinte, un veșmânt monahal dintr-o țesătură mai aspră și mai groasă.

acestea." La auzul acestora, Bătrânii s-au minunat și au plecat slăvind pe Dumnezeu.

III

✠ **Is-a Ammá Teodora:** „Nevoiți-vă spre a intra pe poarta cea strâmtă, căci largă și încăpătoare e calea pântecelui și a slavei deșarte care duce la pierzanie, și mulți sunt cei ce pășesc pe ea; or îngustă și plină de întristări e calea postului și a smereniei care duce la viață, și puțini sunt cei ce pășesc pe ea.¹ Căci după cum pomii nu pot, dacă nu trec prin iarnă, aduce roadă, așa și pentru noi veacul acesta e iarna [care premerge rodirii noastre]. Și dacă nu vom trece prin multe necazuri și ispite, nu ne vom învrednici de Împărăția cerurilor.”

IV

✠ **Is-a iarăși:** „Nici asceza, nici privegherea, nici orice alt fel de nevoie nu îl mântuie pe om, ci doar iubirea curată și smerenia.”

V

✠ **Rugându-se oarecând Macarie cel Mare în chilia lui, a venit asupra-i un glas zicând:** „Macarie, încă nu ai ajuns la măsura celor două femei din orașul cutare!” Cum s-a sculat așadar

¹Cf. Mt. 7, 13; Lc. 13, 24.

Bătrânul de dimineață, și-a luat toiagul de finic și a purces la drum înspre cetatea aceea. Ajungând, a recunoscut locul și a bătut la ușă. Ieșind una dintre ele, l-a primit în casă cu bucurie. Și așteptând puțin, a venit și cealaltă. Atunci le-a chemat pe amândouă la el, și de îndată ce s-au așezat, Bătrânul le-a spus: „Pentru voi am străbătut atâta cale și am îndurat osteneala [drumului], venind aici tocmai din pustie; spuneți-mi, așadar, despre lucrarea voastră!” Iar ele i-au răspuns: „Crede-ne, Părinte, că noi nu ne-am înstrăinat de patul soților noștri; ce lucrare duhovnicească deci aștepți de la noi?” Punându-le meta-
nie, Bătrânul le ruga să-i descopere lucrarea lor. Atunci i-au spus lui: „Noi nu suntem rude după trup, dar s-a întâmplat să ne însoțim cu doi frați după trup; și sunt cincisprezece ani de când locuim împreună în această casă și nu știm să ne fi certat vreodată între noi sau să ne fi spus vreun cuvânt urât, ci ne petrecem toată vremea în pace și în multă înțelegere. Ne-a venit însă gândul să ne părăsim soții și să intrăm în ceata fecioarelor¹; și chiar dacă ne-am rugat stăruitor soții, nu i-am putut îndupleca să ne sloboadă. Cum n-am putut să ne împlinim dorul, am făcut legământ între noi și Dumnezeu ca până la sfârșitul vieții să nu grăim între noi nimic lumesc.” La auzul acesto-

¹ Παρθένων τάγμα (V, 21).

ra, dumnezeiescul bărbat a spus, minunându-se: „Cu adevărat nu există deosebire între fecioară și cea căsătorită, între monah și mirean, ci Dumnezeu nu ne cere decât [puțină] bunăvoință¹, și dăruiește Duhul Sfânt² tuturor.”

Și luând mult folos duhovnicesc de pe urma lucrării lor, s-a întors la chilia sa, slăvind-L pe Dumnezeu. Amin.

VI

Se întorcea oarecând marele Serapion [la chilia sa și, trecând] printr-un sat din Egipt, a văzut o desfrânată oarecare stând în fața casei sale, și i-a spus: „Așteaptă-mă în seara asta, căci vreau să vin să-mi petrec noaptea cu tine.” Iar ea i-a răspuns: „Bine, Avvá.” S-a pregătit, și-a așternut patul și îl aștepta pe Bătrân cu cele de trebuință³. Spre înserat, a venit Bătrânul la ea, nimic aducând. Intrând în chilie, îi zise: „Ai pregătit, femeie, patul?” „Da, Avvá”, îi răspunse ea. Încuind ușa după ei și rămânând singuri, i-a spus: „Stai un pic, întrucât noi avem pravila noastră și pe aceasta trebuie s-o împlinim mai întâi.” Și s-a pornit Bătrânul să-și facă canonul⁴. Și începând

¹ Προαίρεσις, scil. predispoziție, bună intenție.

² Cf. Gal. 3, 5.

³ Χρεία în sens de alimente, de-ale gurii.

⁴ Σύναξις – adunare religioasă, sinaxă monastică; prin extensie, rânduiala, canonul de rugăciune.